

Marcin Kaczmarek

Uniwersytet Szczeciński

WYKORZYSTANIE POLITYKI BILANSOWEJ W ZARZĄDZANIU

1. Wstęp

W gospodarce rynkowej podstawowym zadaniem każdego przedsiębiorstwa powinno być dążenie do zapewnienia długotrwałego bytu i rozwoju. W tym celu wykorzystuje się m.in. sprawozdania finansowe, prezentujące obraz firmy, które mogą być kreowane przez przyjętą przez daną jednostkę politykę bilansową.

W artykule przedstawiono wybrane zagadnienia dotyczące polityki bilansowej wykorzystywanej do zarządzania w krótkim i długim horyzoncie czasowym. Przedstawiono kryteria wykorzystania instrumentów polityki bilansowej ze względu na czas ich działania. Pokazano również analizę wpływu instrumentów polityki bilansowej na cele zarządzania przedsiębiorstwem przez oddziaływanie na poszczególne składniki majątku przedsiębiorstwa.

2. Zarządzanie długo- i krótkookresowe

Zarządzanie jest ściśle związane z procesami decyzyjnymi [1, s. 135], w wyniku których następuje podjęcie decyzji mające na celu rozwiązanie określonego problemu. Posiadanie właściwych informacji jest ważnym warunkiem podejmowania optymalnych decyzji, mają one bowiem taką wartość, jaką posiadają informacje stanowiące podstawę ich podjęcia. Informacje pochodzą z różnych źródeł wewnętrznych oraz z otoczenia firmy. Jednym z ważniejszych ich zasobów jest system rachunkowości. Należy jednak mieć na uwadze to, że informacje te są podatne na manipulacje spowodowane zastosowaniem zasad polityki bilansowej.

W literaturze jest bardzo wiele definicji zarządzania. Na potrzeby niniejszej publikacji najlepsza wydaje się definicja J. Penca, który pisze, że „zarządzanie jest działalnością kierowniczą polegającą na ustalaniu celów i powodowaniu ich reali-

zacji dzięki wykorzystaniu przez organizację zasobów, procesów i informacji w istniejących warunkach zewnętrznych jej działania (prawnych, społecznych, ekonomicznych itp.) w sposób sprawny i skuteczny oraz zgodny ze społeczną racjonalnością działań gospodarczych” [2, s. 18]. Definicja ta w najlepszy sposób pokazuje potencjalne wykorzystanie możliwości polityki bilansowej w procesach zarządzania. Obejmuje aspekt ustalania celów jednostki i ich osiągania przez wykorzystanie różnych czynników zewnętrznych, m.in. informacji, które w kontekście regulacji prawnych mogą być kreowane przez politykę bilansową.

Proces zarządzania jest realizowany w okresie długim i krótkim. Podstawowe różnice wynikające z tej przesłanki przedstawia tab. 1. Zarządzanie długoterminowe określa ogólne ramy dla zasadniczych decyzji przedsiębiorstwa, a zarządzanie krótkookresowe zmierza do tego, aby przy uwzględnieniu celów strategicznych ukierunkować działania codzienne. Zarządzanie krótkoterminowe tworzy orientacyjny pomost dla czynności w dniu, tygodniu, miesiącu oraz wyznacza np. obsadę maszyn na następny tydzień, okresy remontowe danego urządzenia, wiąże przepływ materiałów z programem produkcji itp. [5, s. 111].

Tabela 1. Zarządzanie długookresowe a zarządzanie krótkookresowe

Kryterium	Zarządzanie długookresowe	Zarządzanie krótkookresowe
Horyzont czasu	Dotyczy wielu lat, a nawet dziesięcioleci. Odnosi się do nowych rodzajów działalności	Obejmuje jeden rok. Dotyczy bieżącej działalności a w niej takich zagadnień jak m.in. zarządzanie zapasami
Zakres	Zarządzanie długookresowe wpływa na firmę w szerokim zakresie	Zakres zarządzania jest wąski i bardziej ograniczony
Stopień szczegółowości	Zarządzanie długookresowe ma charakter ogólny. Jest podstawą do wytyczenia szczegółowych celów zarządzania w aspekcie działań bieżących, krótkoterminowych	Zarządzanie jest bardzo szczegółowe ponieważ decyzje są pochodną zarządzania długookresowego

Źródło: opracowanie na podstawie [6, s. 27-28].

Rozróżnienie systemów zarządzania długoterminowego i krótkoterminowego wymaga bliższego sprecyzowania wzajemnych zależności. Wskazano już, że zarządzanie długoterminowe określa ramy dla zarządzania krótkoterminowego. Z tego punktu widzenia planowanie krótkoterminowe spełnia funkcję wykonawczą w stosunku do zarządzania długoterminowego i w części go realizuje [5, s. 198].

3. Wykorzystanie polityki bilansowej w długim i krótkim okresie

Jednym z kryteriów wykorzystania instrumentów polityki bilansowej w zarządzaniu jest czas oddziaływania [3, s. 56]. W zależności od rodzaju dobranych instrumentów polityki bilansowej różny jest ich wpływ na kształt sprawozdań. Do-

świadczenie pokazuje, iż priorytet przyznaje się instrumentom, które mają dłuższy zakres, przede wszystkim tym, które wpływają na zysk. Jeżeli polityka bilansowa nie ma oddziaływać na pozycję lub części sprawozdania finansowego, wtedy można zastosować środki o krótkim zakresie działania. Okres działania skutków przedsięwzięć polityki bilansowej powinien być z góry uwzględniony przez kierownictwo jednostki gospodarczej. W artykule została dokonana klasyfikacja instrumentów materialnej polityki bilansowej w aspekcie czasu ich oddziaływania. Według tego założenia, materialne instrumenty polityki bilansowej podzielono na trzy rodzaje: długo-, średnio- i krótkookresowe. Klasyfikację tę przedstawia tab. 2.

Tabela 2. Czas jako kryterium wyboru instrumentów w ramach materialnej polityki bilansowej

Instrumenty długoterminowe
• prawo aktywowania (ujęcie w bilansie lub zaliczenie w koszty) kosztów prac rozwojowych prowadzonych na własne potrzeby, poniesionych przed rozpoczęciem produkcji lub zastosowaniem technologii; jeżeli poniesione koszty prac są wiarygodnie ustalone, przyniosą spodziewane przychody, efekty tych prac zostaną w przyszłości wykorzystane • prawo aktywowania kosztów, jeżeli wydatki lub zużycie składników majątku dotyczą miesięcy następujących po miesiącu, w którym je poniesiono • prawo zaliczenia tzw. nieruchomości oraz wartości niematerialnych i prawnych do inwestycji długoterminowych lub środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych • prawo tworzenia rezerw na zobowiązania wynikające z pasywowania pewnych lub o dużym stopniu prawdopodobieństwa przyszłych zobowiązań, których kwotę można w sposób wiarygodny oszacować, a szczególnie dotyczących strat z transakcji gospodarczych w toku, w tym z tytułu udzielonych gwarancji, poręczeń, operacji kredytowych, skutków toczącego się postępowania sądowego • wyceny planowych odpisów amortyzacyjnych środków trwałych i wartości niematerialnych prawnych według: – odpisu jednorazowego – metody liniowej – metody degresywnej – metody progresywnej – metody naturalnej – metody uwzględniającej wartość środka na koniec okresu użytkowania • wyceny zapasów w ewidencji księgowej: – materiałów według: - cen średnich - metody „pierwsze przyszło, pierwsze wyszło” - metody „ostatnie weszło, pierwsze wyszło – w drodze szczegółowej identyfikacji i rzeczywistych cen – stałych cen ewidencyjnych, ustalonych na poziomie: - cen zakupu - cen nabycia – przekazanie materiałów bezpośrednio do zużycia oraz dokonanie inwentaryzacji: - co kwartał - co pół roku - na dzień bilansowy

Tabela 2, cd.

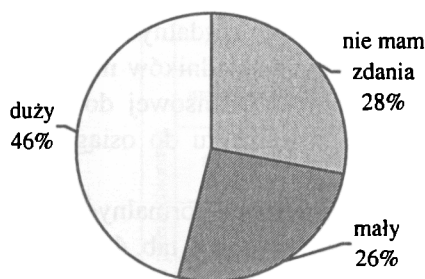
- towarów według: - cen średnich - metody „pierwsze przyszło, pierwsze wyszło” - metody „ostatnie weszło, pierwsze wyszło” - w drodze szczegółowej identyfikacji i rzeczywistych cen - stałych cen ewidencyjnych, ustalonych na poziomie: - cen zakupu - cen nabycia - przekazanie wartości towarów w koszty oraz dokonanie inwentaryzacji: - co kwartał - co pół roku - na dzień bilansowy - produktów gotowych według: - średniego kosztu wytworzenia - metody „pierwsze przyszło, pierwsze wyszło” - metody „ostatnie weszło, pierwsze wyszło” - w drodze szczegółowej identyfikacji i rzeczywistych kosztów - stałych cen ewidencyjnych ustalonych na poziomie: - planowanego kosztu wytworzenia - cen sprzedaży netto
Instrumenty średnioterminowe
• prawo aktywowania odroczonego podatku dochodowego dotyczącego poniesionych kosztów, które będą kosztem uzyskania przychodu w przyszłości • prawo sposobu zaliczenia elementów aktywów finansowych (np. akcji) do aktywów trwałych lub obrotowych • prawo zaliczenia należności innych niż z tytułu dostaw i usług do aktywów trwałych lub obrotowych • prawo tworzenia rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego, który w przyszłości będzie wymagany ze względu na różnice w ujęciu przychodów w prawie bilansowym i podatkowym • równowartość otrzymanych lub należnych od kontrahentów środków z tytułu świadczeń, których wykonanie nastąpi w następnych okresach sprawozdawczych • środki pieniężne otrzymane na sfinansowanie nabycia lub wytworzenia, a także przyjęcia nieodpłatnego, w tym otrzymanych w drodze darowizny, środków trwałych, środków trwałych w budowie oraz prac rozwojowych, jeżeli stosownie do innych ustaw nie zwiększają one kapitałów własnych
Instrumenty krótkoterminowe
• prawo zaliczenia jednorazowo w koszty składników majątku trwałego o niskiej wartości • należności od dłużników postawionych w stan likwidacji lub w stan upadłości – do wysokości należności nie objętej gwarancją lub innym zabezpieczeniem należności, zgłoszonej likwidatorowi lub sędziemu komisarzowi w postępowaniu upadłościowym • należności od dłużników w przypadku oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości, jeżeli majątek dłużnika nie wystarcza na zaspokojenie kosztów postępowania upadłościowego - w pełnej wysokości należności • należności kwestionowanych przez dłużników oraz tych, z których zapłatą dłużnik zalega, a według oceny sytuacji majątkowej i finansowej dłużnika spłata należności w umownej kwocie nie jest prawdopodobna – do wysokości nie pokrytej gwarancją lub innym zabezpieczeniem należności

- należności stanowiących równowartość kwot podwyższających należności, w stosunku do których uprzednio dokonano odpisu aktualizującego – w wysokości tych kwot, do czasu ich otrzymania lub odpisania
- należności przeterminowanych lub nieprzeterminowanych o znacznym stopniu prawdopodobieństwa nieściągalności, w przypadkach uzasadnionych rodzajem prowadzonej działalności lub strukturą odbiorców – w wysokości wiarygodnie oszacowanej kwoty odpisu, w tym także ogólnego, na nieściągalne należności
- prawo pasywowania kosztów dotyczących ściśle oznaczonych świadczeń, prawdopodobnych kosztów, których kwota lub data powstania nie są jeszcze znane w wysokości uzasadnionej ryzykiem gospodarczym i zwyczajami handlowymi
- wyceny zakupu wartości niematerialnych i prawnych według:
 - cen zakupu
 - cen nabycia
 - kosztów wytworzenia
 - wartości rynkowej
 - wartości godziwej
- wyceny bilansowej wartości niematerialnych i prawnych według:
 - cen zakupu pomniejszonych o odpisy umorzeniowe oraz o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości
 - cen nabycia pomniejszonych o odpisy umorzeniowe oraz o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości
 - kosztów wytworzenia pomniejszonych o odpisy umorzeniowe oraz o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości
 - wartości przeszacowanej pomniejszonej o odpisy umorzeniowe oraz o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości
 - wartości godziwej pomniejszonej o odpisy umorzeniowe oraz o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości
- wyceny zakupu środków trwałych według:
 - cen zakupu
 - cen nabycia
 - kosztów wytworzenia
 - ceny rynkowej
 - wartości godziwej
- wyceny bilansowej środków trwałych według:
 - cen zakupu pomniejszonych o odpisy umorzeniowe oraz o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości
 - cen nabycia pomniejszonych o odpisy umorzeniowe oraz o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości
 - kosztów wytworzenia pomniejszonych o odpisy umorzeniowe oraz o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości
 - wartości przeszacowanej pomniejszonej o odpisy umorzeniowe oraz o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości
 - wartości godziwej pomniejszonej o odpisy umorzeniowe oraz o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości
 - dokonywania nieplanowych odpisów amortyzacyjnych z tytułu:
 - zmian technologii produkcji
 - likwidacji środka trwałego
 - wycofania z używania
 - trwałej utraty wartości

Tabela 2, cd.

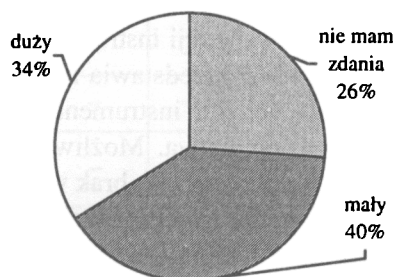
- wyceny środków trwałych w budowie według:
 - cen zakupu pomniejszonych o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości
 - cen nabycia pomniejszonych o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości
 - kosztów wytworzenia pomniejszonych o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości
- wyceny bilansowej materiałów według:
 - cen nabycia
 - cen zakupu
 - kosztów wytworzenia
 - cen sprzedaży netto
- wyceny bilansowej towarów według:
 - cen nabycia
 - cen zakupu
 - cen sprzedaży netto
- wyceny bilansowej produktów gotowych według:
 - materiałów bezpośrednich
 - kosztów wytworzenia
 - cen sprzedaży netto
 - nie wyceniać, jeżeli nie zniekształci to bilansu i wyniku finansowego i spełni pozostałe elementy art. 34 pkt 2
- wyceny produkcji w toku według:
 - kosztów wytworzenia
 - kosztów materiałów bezpośrednich
 - pominięcie wyceny, jeżeli nie zniekształca to w istotny sposób wyniku finansowego i bilansu
- wyceny inwestycji długoterminowych według:
 - cen zakupu
 - cen nabycia
 - wartości rynkowej
 - ceny nabycia lub wartości rynkowej w zależności od tego, która z nich jest niższa
 - wartości godziwej
- wyceny inwestycji krótkoterminowych według:
 - cen zakupu
 - cen nabycia
 - wartości rynkowej
 - ceny nabycia lub wartości rynkowej w zależności od tego, która z nich jest niższa
 - wartości godziwej
- wyceny bilansowej należności według:
 - wartości nominalnej
 - wartości wymaganej należności, tzn. wartość nominalna z naliczonymi odsetkami karnymi
 - wartości wymaganej należności, tzn. wartość nominalna razem z naliczonymi odsetkami karnymi z jednoczesnym utworzeniem odpisów aktualizujących wartość należności
- wyceny bilansowej zobowiązań według:
 - wartości wymaganego zobowiązania, tzn. wartości nominalnej razem z naliczonymi odsetkami karnymi dla wszystkich zobowiązań nieregulowanych w wysokości odsetek ustawowych
 - wartości wymaganego zobowiązania, tzn. wartości nominalnej razem z naliczonymi odsetkami karnymi tylko dla zobowiązań co do których otrzymano informacje o wysokości naliczonych odsetek

Jak wynika z tab. 2 każda kategoria czasowa zawiera instrumenty pozwalające osiągać założone cele zarządzania. W związku z wykorzystaniem wymienionych instrumentów w przeprowadzonych badaniach zadano pytanie, jaki wpływ na zarządzanie w długim oraz krótkim okresie ma polityka bilansowa. Wyniki badań przedstawiają rys. 1 i 2.

Rys. 1. Wykorzystanie instrumentów polityki bilansowej w zarządzaniu długookresowym

Źródło: opracowanie własne.

Rys. 2. Wpływ polityki bilansowej na zarządzanie krótkoterminowe

Źródło: opracowanie własne.

W przypadku zarządzania długookresowego podmioty w przeważającej mierze stwierdzają, że polityka bilansowa jest bardzo ważnym instrumentem polityki gospodarczej firmy. Firmy stwierdzają, że w długim okresie możliwe jest realizowanie zadań gospodarczych, gdyż taka długość czasu pozwala na wykorzystanie polityki bilansowej do kreowania sprawozdań finansowych. To przekłada się na możliwość wpływu na obraz firmy prezentowany w sprawozdaniach, który jest podstawą analiz wskaźnikowych służących do oceny różnych aspektów działalności firmy.

Analizując zawarte na rys. 2 opinie, można stwierdzić, że zdania są podzielone. Przeciwnicy wykorzystania instrumentów polityki argumentują swój pogląd brakiem możliwości oddziaływania na sprawozdania w krótkim okresie czasu. Kierownictwa firm widzących możliwości wykorzystania w krótkim okresie instrumentów polityki bilansowej wymieniają obszary zastosowania instrumentów, m.in. rozliczenia międzyokresowe, zasady aktywowania niektórych składników, takich jak instrumenty finansowe, możliwość przesuwania w czasie, (przed dniem bilansowym lub po nim), zdarzeń dotyczących przychodów, kosztów, wyniku finansowego, bilansu oraz zdarzeń wpływających na podatki.

4. Cele zarządzania przedsiębiorstwem a wykorzystanie polityki bilansowej do kreowania wartości majątku

Polityka bilansowa jest narzędziem zarządzania wykorzystywanym do oddziaływania na wizerunek przedsiębiorstwa, który jest uzależniony od celów, jakie przedsiębiorstwo chce osiągnąć. Cele wymienione przez przedsiębiorstwa pozwoliły dokonać klasyfikacji instrumentów polityki bilansowej przydatnych do ich osiągnięcia. Tabela 3 przedstawia możliwość wykorzystania składników majątku oraz odpowiadających im instrumentów materialnej polityki bilansowej do realizacji zadań przedsiębiorstwa. Możliwość zastosowania instrumentu do osiągnięcia celu oznaczono symbolem „1”, brak wpływu symbolem „0”.

Kształtowanie zamierzonych celów przez wykorzystanie formalnych i czasowych instrumentów polityki bilansowej zostało przedstawione w tab. 4.

Analizując treść powyższych tabel można dojść do wniosku, że każdy z wymienionych instrumentów polityki bilansowej wpływa na kształtowanie obrazu firmy. Poziom wpływu jest uzależniony od realizowanych zadań.

Badane jednostki za najważniejszy cel polityki gospodarczej przyjmują minimalizowanie obciążeń podatkowych. Może to dotyczyć jednego okresu rozliczeniowego lub wielu okresów rozliczeniowych. Jeżeli celem podmiotu jest zapewnienie ciągłości działania i umocnienie bezpieczeństwa, to „oszczędność podatkowa” oznacza jednocześnie osiągnięcie celu przedsiębiorstwa i celu polityki bilansu podatkowego.

W niektórych przypadkach polityka bilansowa bywa wykorzystywana do realizacji zadań określonych grup interesów. Na przykład za jej pomocą następuje:

a) ukrycie w rocznym sprawozdaniu finansowym skutków błędnych decyzji zarządu przedsiębiorstwa, którym pragnie uniknąć odpowiedzialności przed udziałowcami, współnikami lub akcjonariuszami albo dąży do „poprawy” wyników w celu podniesienia wynagrodzeń pracownikom, kierownictwu i członkom organów nadzorczych,

b) poprawa wyniku na potrzeby negocjacji w wypadku sprzedaży przedsiębiorstwa,

c) zmiana kierownictwa firmy; decyzje polityki bilansowej powodujące zmniejszenie zysku mają dla nowego kierownictwa podwójną zaletę: z jednej strony można gorszym wynikiem w roku przejściowym obarczyć poprzedni zarząd i stworzyć lepszą bazę wyjściową do oceny przyszłych rezultatów osiągniętych przez nowe kierownictwo, z drugiej – można przedstawić korzystny trend wyniku finansowego, który będzie traktowany jako sukces nowego zarządu.

Tabela 3, cd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Inwestycje (nieruchomości, wartości niematerialne i prawne) lub środki trwałe, wartości niematerialne i prawne	zaliczenie tzw. nieruchomości oraz wartości niematerialnych i prawnych do inwestycji długoterminowych lub środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych	1	1	1	0	0	1	0	1	0	1	1	0	1
Środki trwałe, wartości niematerialne i prawne	dokonywanie stopniowych odpisów amortyzacyjnych lub zaliczenie jednorazowo w koszty składników majątku trwałego o niskiej wartości	1	1	1	0	0	1	0	1	1	1	1	0	1
Należności	tworzenie odpisów aktualizujących należności	1	1	1	0	0	1	1	1	1	1	1	0	1
Pozostałe rezerwy	tworzenie rezerw na zobowiązania wynikające z pasywowania pewnych lub o dużym stopniu prawdopodobieństwa przyszłych zobowiązań	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	tworzenie rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	1	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1
Inne rozliczenia międzyokresowe	prawo pasywowania kosztów dotyczących ściśle oznaczonych świadczeń, prawdopodobnych kosztów	1	1	1	0	0	1	1	1	1	1	1	0	1
Inne rozliczenia międzyokresowe	prawo pasywowania przychodów obejmujących równowartość otrzymanych lub należnych od kontrahentów środków	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1
Inne rozliczenia międzyokresowe	prawo pasywowania przychodów obejmujących środki pieniężne otrzymane na sfinansowanie [...], środków trwałych, [...], jeżeli [...] nie zwiększają one kapitałów własnych	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	0	1
Wartości niematerialne i prawne	prawo wyboru metody wyceny wstępnej wartości niematerialnych i prawnych	1	1	1	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1

Wartości niematerialne i prawne	prawo wyboru wyceny bilansowej wartości niematerialnych i prawnych	1	1	1	1	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Środki trwałe	prawo wyboru metody wyceny wstępnej środków trwałych	1	1	1	1	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Środki trwałe	prawo wyboru wyceny bilansowej środków trwałych	1	1	1	1	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Materiały, towary	prawo wyboru wyceny wstępnej zapasów	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Materiały, towary, produkty gotowe, półprodukty i produkcja w toku	prawo wyboru wyceny bilansowej zapasów	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Materiały, towary, produkty gotowe, półprodukty	prawo wyboru sposobu ewidencji zapasów	1	1	1	1	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Inwestycje długoterminowe	prawo wyboru wyceny inwestycji długoterminowych	1	1	1	1	1	0	1	1	1	0	1	1	1	1	1	0	1	1
Inwestycje krótkoterminowe	prawo wyboru wyceny inwestycji krótkoterminowych	1	1	1	1	1	1	0	1	1	0	1	1	1	1	1	0	1	1
Należności	prawo wyboru wyceny bilansowej należności	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	0	1	1
Zobowiązania	prawo wyboru wyceny bilansowej zobowiązań	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	0	1	1

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 4. Wpływ instrumentów formalnej i czasowej polityki bilansowej na kształtowanie składników bilansu w przekroju celów polityki przedsiębiorstwa

Instrumenty formalnej i czasowej polityki bilansowej	Cele polityki przedsiębiorstwa												
	minimalizacja obciążeń podatkowych	maksymalizacja zysku	osiągnięcie określonego poziomu zysku	maksymalizacja sprzedaży	stabilizacja wysokości przychodów	maksymalizacja wartości bilansowej firmy	przetwarzanie firmy	kierowanie podziałem zysku	kształtowanie struktury kapitału	maksymalizacja dywidendy wypłacanej udziałowcom	utrzymanie dotychczasowego poziomu zysku	zwiększenie udziału w rynku	oddziaływanie na otoczenie
Prawo wyboru sposobu podziału zysku	0	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1
Moment powstania zdarzenia gospodarczego	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

Źródło: opracowanie własne.

5. Zakończenie

Podsumowując, należy stwierdzić, że polityka bilansowa w znaczny sposób oddziałuje na wartość składników firmy prezentowanych w sprawozdaniach. Wpływ ten przekłada się na ocenę kondycji firmy przez odbiorców informacji. Czytelnicy sprawozdań powinni mieć świadomość tego, że przedsiębiorcy mają możliwości prezentowania wizerunku firmy nie zawsze do końca zbieżnego z rzeczywistością.

Literatura

- [1] Marek S. (red.), *Podstawy ekonomiki przedsiębiorstw*, Fundacja na rzecz Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2001.
- [2] Penc J., *Strategie zarządzania. Perspektywiczne myślenie, systemowe działanie*, cz. 1, Agencja Wydawnicza Placet, Warszawa 1994.
- [3] Pffeger G., *Die Neue Praxis der Bilanzpolitik*, Freiburg 1991.
- [4] Sawicki K., Czubakowska K., *Polityka bilansowa i jej dylematy*, „Rachunkowość” 1996 nr 7.

-
- [5] Steinmann H., Schreyögg G., *Zarządzanie. Podstawy kierowania przedsiębiorstwem. Koncepcje, funkcje, przykłady*, Oficyna Wydawnicza Politechniki Wrocławskiej, Wrocław 1998.
- [6] Wheelwright R.H., *Restoring Our Competitive Edge Through Manufacturing*, Wiley, Nowy Jork 1984.

POLICY OF PREPARING OF FINANCIAL REPORTS IN MANAGEMENT

Summary

It should be stated that balance policy influences in a considerable way components value of a firm presented in reports. This influence translates into the assessment of firm's position by the receivers of information. The readers of reports should be aware of the fact that businessmen have possibilities to present the firm image which not always coincides with reality.